abude peal koeu kannud. Kena kül kuulda ja imestelemise wäärt ka, aga kõige pealt piame küsima: mis asja meie oma paleuse järele imestelema piame, kas selle paawsti üle, kes ometi ise kehwade inimeste laps oli ja siakarjatse põlwest Grotte külast tarkusega nii kõrgele tõusnud oli ja ehituse meistrile öölnud, et kui 1 miljon selle samba püstipanemiseks ei piisa, et ta siis home pääwa weel teise miljoni selleks otstarbeks küsida tohtida, wõi meistri Fontaana osawuse ja õune üle? Kül seda wist oleks paremateks otstarbeteks enam tarwis läinud ja siis ep oleks õige õnnistus ka mitte tulemata jäänud.

Ilma waidlemata oli Rooduse saare sadamas ülespandud Apolooniuse auusammas weel enam imekspanemise wäärt, kui ülemal nimetatud marmorist sammas, sest et see oli metallist walatud ja nimetatut sadamas nõnna kahe teine teise kohas seiswa kalju rünkaste peale püsti säätud, et kõik suured laewad sadamasse tulles ja sadamast minnes selle alt ja wahelt pidanud läbi minema. — Kui nüid nimetatud auusambad weel seisaksiwad, siis oleks aga wähe maawärisemist tarwis ja puru oleks taga.

Auustatud kalendri-saba lugejad! igaüks Teitest on omal aeal ka juba koolis oma osa geograafia



õpetust saanud ja mõned ehk õpiwad wast weel ja teate wäga hästi, et meie maakera olu ja elu on nii ja nii ja käib nii ja nii. Noh, hea kül, mööda läinud aasta-saea sees on Saksamaalt Altdorfi linna prohwessor Sturm wäljaarwanud, et meie maakera nõnda arwata 221,$^{m}$170,039,$^{n}$644,808,$^{1}$000,000 leisikast kaaluda. Misugune arwamata suurus? ja seda kannab Jumala wägew käsi ülewel! Siisgi on ka mehi olnud, kes hoobeldes on ütelnud: „Andke ehk ütelge mulle üks kindel paik, kus peale ma omad hoowad panen ja ma tahan maakera paigast äratõsta!“

Seda olla kuulus matematikus ehk rehkenduse meister Arhhimeedes ülelnud, kes nõnda arwata 200 aastat pärast Kristust elas ja oma osawaste wäljaarwatud masinatega Karthageenlaste ja Roomlaste wastu oma elukohta, Siirakuse linna kaitses. Kui Roomlased linna sisse tunginud, siis olla ta jälle parajaste oma maamõedu kriipsusi liiwa peale teinud ja üks Rooma soldat, keda ta neid kriipsusi keelanud tallamast, pistnud ta piigiga selle tegewuse juures surnuks. Ka ep olla ta saunasgi muidu läbenud olla, waid teinud aga aiwa õliga geometri kriipsusi oma ihu peale ja tema põhjusõpetusi õpitakse tänapääwani meie kõrgemates koolides.